

Dokumenttyp Riktlinje	Ansvarig verksamhet Sekretariatet	Version	Antal sidor 4
Dokumentägare Helena Agnemyr Utredare	Fastställare Regionfullmäktige	Giltig fr.o.m. 2019-04-13	Giltig t.o.m.

Riktlinje vid våld och hot om våld mot förtroendevalda

Gäller för: Förtroendevalda inom Region Värmland

Inledning

Våld och hot om våld är inte accepterat inom regionen. Den offentliga förvaltningen ska präglas av demokrati, rättssäkerhet och effektivitet. Arbetet med att förebygga våld och hot om våld mot förtroendevalda ska ske systematiskt.

Våldet inom samhället ökar enligt undersökningar gjorda av Brottsförebyggande Rådet och detta kan innebära problem för flera olika yrkesgrupper. Även de som arbetar i den offentliga sektorn eller har ett förtroendeuppdrag riskerar att utsättas för hot, trakasserier eller andra angrepp. Våld och hot om våld riktat mot förtroendevalda samt offentliga sammanträden innebär ett allvarligt hot mot demokratin och den demokratiska beslutsprocessen. Detta kan leda till att politiker tvekar inför ett beslut, blir påverkade i sitt beslutsfattande, hoppar av sina uppdrag eller väljer att inte engagera sig i vissa politiska frågor. Anställda och förtroendevalda inom Region Värmland kan exponeras i media, vilket ytterligare ökar risken för hot, trakasserier eller angrepp.

Omfattning

Denna riktlinje riktar sig till förtroendevalda i Region Värmland och berör hantering av händelser som har skett i eller på grund av uppdraget i regionen. Arbetsmiljölagen gäller varje verksamhet där arbetstagare utför arbete för en arbetsgivares räkning (1 kap 2 § 1 st. AML). Förtroendevalda är dock inte formellt anställda och omfattas därmed inte av arbetsmiljölagstiftningen såsom anställda.

Riktlinjen omfattar även en rutin samt fyra checklistor. Även hot och våld som den utsatta personen upplever/utsätts för på sin fritid men som riktar sig mot den förtroendevaldas utövning liksom situationer där en förtroendevalds närstående drabbas av direkta eller indirekta hot eller hot om våld ska hanteras i enlighet med denna riktlinje.

Ordföranden i nämnder och styrelser, samt gruppleddare, ansvarar för att riktlinjen, rutinen och checklistorna blir kända för de förtroendevalda samt att den följs. Det är särskilt viktigt att informera nya förtroendevalda. Varje enskild förtroendevald har också ett eget ansvar för att hålla sig uppdaterad med innehållet i handlingarna.

Riktlinjer vid våld och hot om våld mot anställda inom Region Värmland hanteras i en särskild rutin.

Syfte

Riktlinjen ska utgöra ett stöd och en vägledning för regionens förtroendevalda i syfte att öka tryggheten vid utförande av sina offentliga förtroendeuppdrag utan inskränkningar och med en godtagbar känsla av säkerhet och trygghet.

Mål

Målet är att de förtroendevalda:

- inte ska påverkas i sitt beslutsfattande
- ska kunna utföra sitt uppdrag utan inskränkningar samt
- ska känna godtagbar trygghet och säkerhet både under sitt uppdrag och i övriga sammanhang

Uppföljning och revidering

Detta dokument inklusive rutin samt checklistor ska följas upp och vid behov revideras vid varje mandatperiod. Handlingarna ska ingå som en del i introduktionen av nyvalda politiker.

Definitioner

Förtroendevald

Med förtroendevald avses person som, vid tidpunkten för händelsen, har ett politiskt uppdrag för sitt parti i Region Värmlands fullmäktige, nämnder, beredningar eller styrelser.

Otillåten påverkan

Med otillåten påverkan avses allvarliga trakasserier och hot samt våldssituation mot person eller egendom. Fysiskt våld är den grävsta formen av otillåten påverkan.

Hot

Hot innebär att någon hotar att skada person eller dennes egendom. Hot definieras som allt från att någon muntligt har uttalat ett konkret hot till att någon mottagit ett SMS med innehåll som uppfattas som hotfullt. Hot kan också framställas via sociala media och kan ofta vara anonyma, hårdare och råare till sin karaktär. Hot kan även omfatta andra personer, djur eller föremål som har stor betydelse för den som hotas. Det kan ibland vara svårt att avgöra om och vad man utsatts för då vissa hot är subtila och tvetydiga. Det är alltid den drabbade personens subjektiva bedömning i samråd med säkerhetsansvariga inom partiet som avgör om en situation är hotfull.

Hatbrott

Om ett angrepp beror på gärningspersonens negativa inställning till den förtroendevaldes hudfärg, nationella eller etniska ursprung, religionstillhörighet, trosbekännelse eller sexuella läggning är detta klassat som hatbrott och ska uppges i samband med polisanmälan.

Trakasserier

Trakasserier omfattar ett brett spektrum av beteenden av stötande karaktär. Med trakasserier avses till exempel obehagliga telefonsamtal, ofredande, angrepp via sociala

media, tecken på kartläggning eller att oönskade varor har beställts i den förtroendevaldes namn.

Våld

Våld är en handling mot någon som medför fysisk eller psykisk skada på den som blir utsatt. Det kan även handla om våld mot egendom, till exempel skadegörelse.

Ansvar och roller i säkerhetsarbetet

I Region Värmland har regionfullmäktige ett övergripande ansvar för organisationens arbete mot hot, våld och allvarliga trakasserier mot förtroendevalda. Regionfullmäktiges ordförande är formellt säkerhetsansvarig inom den politiska församlingen.

Partierna bör själva utse säkerhetsansvariga kontaktpersoner inom det egna partiet. Dessa kontaktpersoner ska kunna stödja sina medlemmar i händelse av hot, våld och trakasserier samt vid behov ansvara för kontakter med landstingets säkerhetschef och polis. Varje enskild förtroendevald ansvarar för att rapportera eventuella incidenter till säkerhetsansvarig i partiet. Se bilaga 4, mall för incidentrapportering. Samråd med partiets säkerhetsansvarig för någon annans räkning kan göras under förutsättning att den som utsatts för hot, våld eller allvarliga trakasserier har gett sitt tillstånd till detta.

Förebyggande arbete

Inför och under varje mandatperiod ska förtroendevalda utbildas i frågor som rör hot, våld och trakasserier som riktas mot förtroendevalda. Upprättad rutin och tillhörande checklistor ska göras kända. I ett förebyggande syfte är det också angeläget att förtroendevalda är medvetna om att händelser, kroppsspråk och uttalanden i det offentliga rummet kan bidra till negativa och oönskade händelser. Under ett sammanträde är det respektive ordförande som inför varje sammanträde särskilt bör granska dagordningens punkter ur ett säkerhetsperspektiv, se Checklista – Hot vid sammanträde. Det åligger även ordföranden att informera deltagarna vid sammanträdet utrymningsplan samt uppsamlingsplats.

Roller i säkerhetsarbetet

Regionens säkerhetsorganisation

Regionens säkerhetschef tillsammans med övriga medarbetare med säkerhetsfunktioner har som uppdrag och ansvar att stötta, bistå, vara vägledande och behjälplig till alla verksamheter inklusive den politiska organisationen. I samverkan med regionens säkerhetschef, fullmäktiges ordförande, gruppledaren inom partierna samt partiernas säkerhetsansvariga genomförs riskanalyser och bedömningar.

Polisen

Alla former av hot och våld ska polisanmälas. Akuta brott ska alltid anmälas direkt till polisen via 112. Anmälan görs antingen av den som själv utsatts eller så kan den förtroendevalda vända sig till det egna partiets säkerhetsansvariga eller till regionens säkerhets- och beredskapsenheten, kontakt med tjänsteman i beredskap (TIB) får man genom regionens växel (054 – 61 50 00).

Dokumentet är utarbetat av: Helena Agnemyr,

Dokumenttyp Rutin	Ansvarig verksamhet Sekretariatet	Version	Antal sidor 2
Dokumentägare Helena Agnemyr Utredare	Fastställare Regionfullmäktige	Giltig fr.o.m. 2019-04-11	Giltig t.o.m.

Rutin för våld och hot om våld mot förtroendevalda

Gäller för: Förtroendevalda inom Region Värmland

Hot mot enskild förtroendevald

Förtroendevalda ska själva göra en riskanalys av sin vardagssituation. Med hjälp av checklista i bilaga 1 kan risker i vardagen identifieras och bedömas.

Sociala medier

Förtroendevalda bör kritiskt granska sitt agerande i sociala media. Det kan vara bra att vara återhållsam vad gäller att berätta vart man är eller vart man ska. Berätta aldrig om någon annan i din närhet, exempelvis vän, partikollega, barn, boende eller bil. Stäng av platstjänster. Välj vilka som får se all information du delger. Undvik att föra diskussioner via sociala media om det finns misstanke att motparten inte kan föra en saklig dialog. Radera inte hot, ta gärna en skärmdump eller en kopia på hotet, då detta kan ligga till grund för en polisanmälan och bevis.

Försändelser

Om du som förtroendevald får en misstänkt postförsändelse, spara brev och kuvert, kontakta säkerhetsansvarig inom partiet för vidare bedömning om åtgärder. Om det inkommer försändelse med misstänkt farligt innehåll skall man genast kontakta polis och landstingets säkerhetschef. Lämna rummet, stäng dörren.

Internet

I de fall hot sker via mejl, sociala medier eller motsvarande skall en skärmdump tas för att kunna ligga till grund för en polisanmälan och bevis. Kontakta säkerhetsansvarig inom partiet för vidare bedömning om säkerhetsåtgärder.

Telefonhot

Om någon ringer och framför ett hot, försök att hålla samtalet igång så länge som möjligt och försök att lyssna till rösten, sättet att uttrycka sig, eventuella bakgrundsljud etcetera. Anteckna allt som sagts och intrycken av personen, om det är möjligt försök att spela in samtalet. Kontakta säkerhetsansvarig inom partiet för vidare bedömning om säkerhetsåtgärder. Utlämna aldrig några personliga uppgifter via telefon.

Hot vid sammanträden

Det är regionfullmäktiges ordförandes roll att ansvara för ordningen vid fullmäktigesammanträdet. Innan sammanträdet öppnas ska ordföranden informera ledamöterna om utrymningsvägar samt uppsamlingsplats vid det aktuella sammanträdet. Ordföranden har rätt att visa ut den som uppträder störande och inte rättar sig efter tillsägelse. Bestämmelsen om ordförandens rätt att utvisa störande personer gäller såväl åhörare som ledamöter och ersättare. Om det under sammanträdet uppstår

sådan ordning att sammanträdet inte på ett meningsfullt sätt kan fortsätta, har ordföranden rätt att ajournera sammanträdet eller upplösa sammanträdet.

I det fall fara, hot eller våldssituation mot en förtroendevald eller ett sammanträde uppstår, ska regionens säkerhetschef, nås via regionens växel (054-61 50 00) och polisen omedelbart kontaktas.

I bilaga 2 finns en checklista för att riskbedöma offentliga möten och sammanträden som kan användas vid förberedelse av sammanträdet.

Beslut om säkerhetskontroll

Den 1 juli 2010 infördes lag (2010:294) om säkerhetskontroll vid offentliga sammanträden i kommuner och landsting. Enligt lagen får kommuner och landsting anordna säkerhetskontroll vid sina offentliga sammanträden om det finns anledning att misstänka att brott som medför fara för någons liv, hälsa, frihet eller omfattande skadegörelse på egendom i samband med sammanträdet. Då misstanke om hot och våld av det slag som anges i 1 § lagen om säkerhetskontroll vid offentliga sammanträden föreligger så genomförs en hotbilda-bedömning, denna bedömning görs av ordförande i samverkan med regionens säkerhetschef.

Om det kan befaras att ett allvarligt brott kan inträffa i samband med ett offentligt sammanträde ska en hotbilda-bedömning genomföras i samråd med polis. Polisen gör sedan bedömningen vilka åtgärder som ska vidtas vid varje enskild situation.

Hot i samband med resor

För Region Värmlands räkning reser förtroendevalda i sina uppdrag. Riskerna vid en resa varierar mellan olika länder och även mellan olika orter inom ett land. Tillfälligt uppkomna politiska situationer i landet kan dessutom förändra situationen snabbt och därmed öka risken att utsättas för hot. Innan du åker bör du göra en bedömning av hur det allmänna säkerhetsläget ser ut där du även bör väga in att situationen i landet kan förändras snabbt.

En checklista har utformats som ska utgöra ett stöd för regionens förtroendevalda och förenkla förberedelser innan och beredskap under tjänsteresa i händelse av kris. Se bilaga 3.

Incidentrapportering

Vid de fall en incident inträffat ska incidenten rapporteras. I bilaga 4 finns en mall för incidentrapportering.

Sökord: hot, våld, förtroendevalda, trakasserier, sammanträde, säkerhetskontroll, egen riskanalys resor.

Dokumentet är utarbetat av: Helena Agnemyr, ,

Dokumenttyp Checklista	Ansvarig verksamhet Sekretariatet	Version	Antal sidor 1
Dokumentägare Helena Agnemyr Utredare	Fastställare Regionfullmäktige	Giltig fr.o.m. 2019-04-11	Giltig t.o.m.

Checklista – egen riskanalys

Gäller för: Förtroendevalda inom Region Värmland

Som förtroendevald ska du själv göra en riskanalys av din vardagssituation. Med hjälp av följande checklista kan du identifiera risker i din vardag och bedöma vilka skyddsåtgärder som kan vidtas för att undvika eller minimera dessa.

- 1) Var och när finns det en direkt risk för att du ska bli utsatt för ett angrepp av något slag?
- 2) I vilken situation är risken som störst?
- 3) Vilka händelser behöver du analysera särskilt? Är det vid en vardaglig händelse, ett framträdande, ett känsligt beslut eller ett uttalande i en fråga som kan uppfattas som negativ eller kontroversiell?
- 4) Vilka åtgärder kan du vidta för att minska risken?
- 5) Vilka möjligheter till skydd finns det om du skulle hamna i en hotfull situation?
- 6) Vilka möjligheter har du att larma och snabbt få hjälp om något skulle hända?

Sökord: Checklista, hot, våld, förtroendevalda, riskanalys

Dokumentet är utarbetat av: Helena Agnemyr, ,

Dokumenttyp Checklista	Ansvarig verksamhet Sekretariatet	Version	Antal sidor 2
Dokumentägare Helena Agnemyr Utredare	Fastställare Regionfullmäktige	Giltig fr.o.m. 2019-04-11	Giltig t.o.m.

Checklista – hot vid sammanträde

Gäller för: Förtroendevalda inom Region Värmland

Utvärdera riskfaktorer

- 1) Kan mötet/sammanträdet/evenemanget dra till sig intresse från grupper eller individer som utgör en särskild risk för hot och våld eller som på något annat sätt kan vara ute efter att störa sammanträdet? Kommer några kontroversiella ämnen eller frågor att behandlas?
- 2) Finns det risk för överförda hotbilder? Medverkar personer/grupper som har en hotbild riktad mot sig?
- 3) Pågår andra evenemang i närheten som kan påverka situationen, exempelvis demonstrationer och möten?
- 4) Vilken bedömning gör ordföranden av hotbilden utifrån stämningssläge, medierapportering, antal deltagare och eventuell övrig information?

Före mötet (planering)

- Bedöm lämplighet att genomföra mötet, se över resurser, lokal, bevakningsåtgärder som krävs för säkerheten. Samverka med polis, väktare m. fl.
- Kontakta polis och försök att få en kontaktperson. Informera polis om eventuella kontroversiella budskap som kan påverka hotbilden. Se till att lokal polis är underrättad om situationen.
- Vid placering av scen och talarpodium är målsättningen att huvudpersonen ska ha ryggen fri med skyddad bakgrund. Undvik plats på en yta med folk runt om. Tänk på angreppsrisk från person med eventuellt tillhygge.
- Förbered dokumentation av hot eller händelse, notera tid, plats, händelseorsak, vidtagna åtgärder samt övrig information som är av vikt.

Innan mötet öppnas

Informera ledamöterna om utrymningsplan samt uppsamlingsplats om utrymning måste genomföras.

Under mötet

Vid hot eller våld kontakta säkerhetsansvarig inom regionen, nås via växeln (054–61 50 00) eller polisen.

Efter mötet

- Om polis är underrättad, kontakta dem och berätta att aktiviteten är avslutad.
- Om något inträffat, se till att drabbad inte är ensam. Prata igenom händelsen och utifrån situation kontaktas lämpliga parter.
- Följ upp och utvärdera. Vad gick bra och vad kan göras bättre?

Sökord: offentliga möten, sammanträden, hot, våld och förtroendevalda

Dokumentet är utarbetat av: Helena Agnemyr, ,

Dokumenttyp Checklista	Ansvarig verksamhet Sekretariatet	Version	Antal sidor 2
Dokumentägare Helena Agnemyr Utredare	Fastställare Regionfullmäktige	Giltig fr.o.m. 2019-04-11	Giltig t.o.m.

Checklista – personlig säkerhet vid tjänsteresa

Gäller för: Förtroendevalda inom Region Värmland

Syfte

För Region Värmlands räkning reser medarbetare i tjänsten och förtroendevalda i sina uppdrag. Denna checklista ska utgöra ett stöd för regionens förtroendevalda och förenkla förberedelser innan och beredskap under tjänsteresa i händelse av kris.

Förberedande åtgärder

Vid inrikes- och utrikesresa:

- Bokning av tåg eller flyg görs alltid hos den resebyrå som regionen upphandlat. Regionen kan genom detta snabbt få en överblick över var förtroendevalda på resa befinner sig. Sekretariatet bistår med hjälp av bokning för förtroendevalda.
- Lämna en resplan med kontaktuppgifter (hur och var du kan nås under resan) till sekretariatet. Ändringar under resan meddelas omgående.
- Anmäl ICE (In Case of Emergency) kontaktuppgifter till närmast anhörig hos sekretariatet.

Vid utrikesresa bör även följande förberedelser göras:

- Sök information och reserekommendationer för ditt resmål på Utrikesdepartementets hemsida www.ud.se
- Kontakta sekretariatet på 054-614129 för att få ditt Travel Security Card föratt kunna ta del av din tjänsteförsäkring.
- Kontrollera att alla nödvändiga resedokument finns, inklusive försäkringsbevis och eventuella visum.
- Kontrollera att ditt pass är giltigt, ta gärna med fotokopia.
- Ta med Europeiska sjukförsäkringskortet (beställs genom https://www.forsakringskassan.se/privatpers/resa_arbeta_studera_eller_fa_vard_utomlands/resa_utomlands)

Om någonting händer under resa

Inrikesresa:

Om situationen på platsen du befinner dig i plötsligt förändras eller om ditt säkerhetsläge kraftigt försämras bör du:

- Kontakta sekretariatet genom regionens växel (054 – 61 50 00) – Informera om vad som inträffat, hur du mår, vart du befinner dig och hur och när du kan kontaktas. Sekretariatet avgör, i samråd med den utsatta, vilket stöd som behövs.
- Hålla regelbunden kontakt med regionen så länge den kritiska situationen kvarstår
- Göra polisanmälan lokalt på plats om du utsatts för brott eller stöld
- Vid akut situation kontakta lokal polis

Utlandsresa:

Om situationen i landet du befinner dig i plötsligt förändras eller om ditt säkerhetsläge kraftigt försämras bör du:

- Kontakta sekretariatet – Informera om vad som inträffat, hur du mår, vart du befinner dig och hur och när du kan kontaktas.
- Hålla regelbunden kontakt med regionen så länge den kritiska situationen kvarstår.
- Vid akut situation kontakta lokal polis
- Göra polisanmälan lokalt på plats om du utsatts för brott eller stöld
- Hålla dig uppdaterad på händelseutvecklingen i landet via nyhetsrapportering, landets myndigheter och ambassadens webbplats.
- Om du är i behov av akut hjälp eller assistans kan du ringa regionens försäkringsbolag Europeiska ERV Alarm på telefonnummer +46 770 456920. Vid frågor som rör olika typer av ersättningar kontakta +46 770 456 917. Vid medicinska frågor kontakta MediCall +46 770 457 975. Kontakta ambassaden eller konsulatet i landet du befinner dig för råd och stöd.

Uppföljning och stöd efter resan

Behöver du hjälp och stöd efter din resa? Kontakta Regionhälsan.

Sökord: Checklista, hot, våld, förtroendevalda, tjänsteresa, inrikesresa, utlandsresa

Dokumentet är utarbetat av: Helena Agnemyr, ,

Dokumenttyp Checklista	Ansvarig verksamhet Sekretariatet	Version	Antal sidor 2
Dokumentägare Helena Agnemyr Utredare	Fastställare Regionfullmäktige	Giltig fr.o.m. 2019-04-11	Giltig t.o.m.

Checklista – incidentrapportering

Gäller för: Förtroendevalda inom Region Värmland

Datum för inrapportering:.....

Vem rapporterade incidenten? (<i>Namn, funktion, relation till den utsatte</i>)	
Vem utsattes? (<i>Namn, vilket parti, anhörig</i>)	
Vad utsattes personen för? (<i>Beskriv detaljrikt händelsen. Trakasserier, hot, skadegörelse, våld, korruption? Via brev, telefonsamtal, sms/mms, personligt framfört?</i>)	
När och var inträffade händelsen? Var det någon annan som såg händelsen? (<i>T. ex. annan förtroendevald, familjemedlem? Nådde hotet fram till den tänkta mottagaren?</i>)	
Antas förövaren tillhöra en grupp/falang av något slag? (<i>Ja/nej? Om ja, vilken?</i>)	
Finns någon känd utlösande faktor? (<i>T. ex. särskild politisk fråga, ett beslut eller annat?</i>)	
Beslut om eventuella åtgärder? (<i>Ex. polisanmälan, skyddsåtgärder för den utsatte</i>)	
Hur upplevde den utsatte incidenten? (<i>Skrämmande eller inte? Allvarligt menad eller inte? Andra känslor/upplevelser.</i>)	

Har polis kontaktats? Ja Nej

Om ja, när?.....

Har incidenten polisanmälts? Ja Nej

Om inte, vill den utsatte att incidenten polisanmäls Ja Nej

Har den utsatte uttryckt behov av stöd/hjälp? Ja Nej

Om Ja, Vilka behov?.....

Har den utsatte fått stöd/hjälp? Ja Nej

Beskrivning av stöd/hjälp/andra åtgärder

.....

.....

.....

Har anhöriga informrats? Ja Nej

Vem/Vilka?.....

Har gruppledare eller annan utsedd i partiet informrats om incidenten? Ja Nej

Vem/Vilka?.....

Har exempelvis regionens säkerhetschef, regionfullmäktiges ordförande, arbetsgivare, nämnd/styrelse eller kommunikationschef informrats? Ja Nej

Övrigt att reflektera kring:

Vilken information finns om dig och dina kontaktuppgifter på internet? "Googla" ditt namn och se vilken information som finns. Är det sådant som du vill att alla ska veta?

Sökord: Checklista, hot, våld, förtroendevalda, incidentrapportering

Dokumentet är utarbetat av: Helena Agnemyr, ,